

EUROPOS KOMISIJOS IR EUROPOS IŠORĖS VEIKSMŲ TARNYBOS ATSAKYMAI Į EUROPOS AUDITO RŪMŲ SPECIALIOSIOS ATASKAITOS „DIDŽIOSIOS KORUPCIJOS UKRAINOJE MAŽINIMAS: KELETAS ES INICIATYVŲ, BET VIS DAR NEPAKANKAMI REZULTATAI“ PASTABAS

SANTRAUKA

I. Nuo „Euromaidano“ revoliucijos ES nemažai politinio kapitalo ir išteklių skyrė kovos su korupcija darbotarkei kartu su Ukraina vykdyti. Kai kuriose srityse Ukraina konstatavo pastebimų rezultatų, kitose reikšmingų rezultatų dar nepasiekta.

II. Nėra nei universalios korupcijos apibrėžties, nei aiškiai apibrėžtų pakategorių. Bendradarbiaudama su Ukraina kovos su korupcija srityje, ES savo dokumentuose vartoja ne sąvoką „didžioji korupcija“ (angl. *grand corruption*), o labiau paplitusią sąvoką „aukšto lygio korupcija“ (angl. *high-level corruption*).

III. Sudėtingo visuomeninio korupcijos reiškinių negalima panaikinti linijiniu būdu, taikant vieną vienintelę strategiją. Su korupcija reikia kovoti įvairiais būdais. Holistinis, kompleksinis požiūris į kovą su korupcija iš tikrųjų yra visuotinai pripažinta praktika¹.

Siekdama panaikinti korupciją ES imasi veiksmų keturiomis pagrindinėmis kryptimis:

Pirma, vykdydama prevencinę veiklą – įgyvendindama makrofinansinės paramos programas, teikdama paramą biudžetui ir vykdydama vizų režimo liberalizavimo veiksmų planą, ES pareikalavo įvairiuose sektoriuose sudaryti galimybes konkuruoti. Tai savo ruožtu gerokai sumažino aukšto lygio korupcijos galimybes, pavyzdžiui, dujų ir bankininkystės sektoriuose, valiutų kurso, sveikatos, konkurencijos politikos, viešųjų pirkimų ir valstybės valdomų įmonių valdymo srityse.

Antra, ES kartu su tarptautiniais partneriais atliko svarbų vaidmenį skatinant kovoti su aukšto lygio (didžiąja) korupcija ir sukurti tam teisinį ir institucinį pagrindą: Ukraina sukūrė vieną iš visapusiškiausių turto deklaravimo sistemų visame pasaulyje ir įsteigė specializuotas kovos su korupcija institucijas. Tai yra Ukrainos Nacionalinis kovos su korupcija biuras, Specializuota kovos su korupcija prokuratūra, Aukščiausiasis kovos su korupcija teismas, Nacionalinė korupcijos prevencijos agentūra. ES, vykdydama savo programas, suteikė šioms institucijoms ekspertinę paramą, sustiprino jų gebėjimus ir jos jau turi patikimą sudėtingų aukšto lygio korupcijos bylų sprendimo patirtį, nors dėl COVID-19 pandemijos kilo procedūrinių nesklandumų.

Trečia, ES daug investavo siekdama įgalinti energingą pilietinę visuomenę, tiriamąją žurnalistiką ir žiniasklaidą bei verslo subjektus, skatinančius sąžiningumo kultūrą, tiek centriniu, tiek regioniniu lygmenimis.

Ketvirta, ES tvirtai rėmė prokuratūros reformas, be kita ko, vykdomas visais lygmenimis atestuojant prokurorus, taip pat vykdomą platesnę teismų reformą. Visi šie elementai yra itin svarbūs įgyvendinant daugiamatį ES požiūrį į kovą su aukšto lygio (didžiąja) korupcija.

¹ Pvz., žr. Jungtinių Tautų konvenciją prieš korupciją ir techninius vadovus; 2011 m. Europos partnerių prieš korupciją Standartus kovos su korupcija institucijoms; Europos Tarybos Valstybių prieš korupciją grupės 2019 m. metinę veiklos ataskaitą; 2018 m. EBPO Strateginį požiūrį į kovą su korupcija.

IV. Svarbiausiuose su Ukraina susijusiuose ES dokumentuose kova su korupcija nuolat nurodoma kaip viena iš svarbiausių prioritetinių sričių, kuriose veikla vykdoma trimis aspektais: pirma, nuolat vedamas *dialogas politikos klausimais*, kuriuo kovos su korupcija klausimas iškeliamas aukšto lygio iniciatyvomis (pvz., aukščiausiojo lygio susitikimų deklaracijose, per aukšto lygio vizitus), rengiami techniniai posėdžiai ir pasitelkiami tokie svarbūs dokumentai kaip Asociacijos susitarimas ir 2018–2020 m. ES bendra paramos sistema. Antra, taikomos *politikos priemonėmis*, tokiomis kaip makrofinansinė parama, paramos valstybės biudžetui programos ir Vizų režimo liberalizavimo veiksmų planas, nustatytos sąlygos. Trečia, vykdomas *programavimas*, kuriuo teikiama parama kovai su korupcija ir teismų reformoms.

Konkrečiai keliuose ES makrofinansinės paramos programose buvo nustatytos sąlygos, susijusios su kovos su korupcija institucijų, įskaitant Aukščiausiąją kovos su korupcija teismą, steigimu; aukšto lygio pareigūnų turto deklaracijų tikrinimu; sąlygų konkurencijai bankininkystės ir energetikos, ypač dujų, sektoriuose sudarymu; sklandesniu teismo vykdomo užtikrinimu; kovos su korupcija institucijų vadovų atranka; Ukrainos Nacionalinio kovos su korupcija biuro ir Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros elektroninės bylų valdymo sistemos perkėlimu į operatyvinį lygmenį. Bevizio režimo sustabdymo mechanizmo ataskaitose reguliariai nurodoma kova su aukšto lygio korupcija ir būtinumas užtikrinti institucijų, kurioms pavesta kovoti su šia konkrečia korupcijos rūšimi, nepriklausomumą ir veiksmingumą.

Panašiai kelis kartus kova su aukšto lygio korupcija paminėta ES kovos su korupcija iniciatyvos 1 ir 2 etapų programavimo dokumentuose, ji taip pat aiškiai paminėta Sutartyje dėl paramos valstybei stiprinti (pirmasis rezultatas, kurio buvo tikimasi: rimta kovos su korupcija pažanga įsteigiant specializuotą kovos su korupcija instituciją aukšto lygio korupcijos nusikaltimams tirti) ir 2015 m. Asociacijos darbotvarkėje.

V. Nuo „Euromaidano“ revoliucijos gerokai padidėjęs skaidrumas ir aktyvesnė tiriamosios žurnalistikos veikla prisidėjo prie to, kad sustiprėtų neigiamas visuomenės požiūris į visuomenines negeroves. Tai savo ruožtu turi poveikį korupcijos suvokimo indeksų, pvz., „Transparency International“ indekso, patikimumui.

VII. ES tvirtai rėmė platesnio pobūdžio pastangas vykdyti teismų reformą ir kurti visą kovos su korupcija struktūrą. Pasitikėjimas minėtomis sukurtomis kovos su korupcija institucijomis yra gana didelis, jos jau yra išnagrinėjusios tam tikrą bylų skaičių, dažnai priimami apkaltinamieji nuosprendžiai. Vis dėlto tam pasitikėjimui poveikį daro nacionalinės ir regioninės žiniasklaidos bendrovės, nuosavybės teise priklausančios interesų grupėms, daugelio iš jų atžvilgiu vykdomi antikorporiniai tyrimai.

Steigiant kovos su korupcija institucijas buvo siekiama sukurti specializuotą institucinį procesą, kuris veiktų lygiagrečiai įprastinei baudžiamosios teisenos grandžiai, kuri nenori ir (arba) negali įveikti korupcijos bylų. Tai geriausiai parodo liūdnai pagarsėjusio Kijevo administracinio apylinkės teismo pavyzdys – šis teismas nuosekliai priima sprendimus, kuriais niekais paverčiama kovos su korupcija praktika. Šiuo metu Prezidentas V. Zelenskis užregistravo įstatymą, kuriuo šis teismas būtų panaikintas, o jo jurisdikcija būtų perduota kitai teisminei institucijai.

Galima tikėtis, kad nereformuotos teisminės institucijos ir teisminių institucijų valdymo organai darys šiek tiek įtakos specializuotoms kovos su korupcija institucijoms, tačiau keleriopomis apsaugos priemonėmis tokia rizika mažinama. Nors nepriklausomos kovos su korupcija institucijos jau veikia visu pajėgumu ir pasiekia rezultatų, ES lygiagrečiai remia visapusiškas teismų ir civilinio saugumo sektoriaus reformas.

VIII. Ukrainos Parlamentas patvirtino Ukrainos Nacionalinio kovos su korupcija biuro ir Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros elektroninės bylų valdymo sistemos (vienos iš ES makrofinansinės paramos V sąlygų) teisinį pagrindą. Šia sistema suteikiamas pagrindas suskaitmeninti visą baudžiamosios teisenos grandį, taip padidinant skaidrumą ir efektyvumą.

Projektu „PRAVO-Justice“ (4 komponentas) sprendžiamas duomenų bazių sąveikumo ir registru patikimumo klausimas.

IX. Ukrainos tarptautinių partnerių veiksmų koordinavimo, įskaitant kompleksines sąlygas, lygis buvo išskirtinis. Tai pasakytina apie kovos su korupcija struktūrą, sektorines kovos su korupcija reformas ir prokuratūros bei teismų reformą.

X. Paprastai pripažįstama, kad praktikuojantys atitinkamos srities specialistai ir mokslininkai, siekdami nustatyti korupcijos lygio pokyčius ir tai, ar kovos su korupcija veiksmų pažanga turi poveikį, vis dar susiduria su apribojimais ir nuolatinėmis problemomis. EBPO kovos su korupcija tinklas, įgyvendindamas kovos su korupcija programą „ES už sąžiningumą“, pirmą kartą nustato labai išsamius kovos su korupcija rezultatų rodiklius; jie išbandomi keliuose šalyse, įskaitant Ukrainą. Nepaisant to, ši sritis tebėra sudėtinga ir pažanga joje yra lėta, nes tiesiogiai įvertinti korupcijos lygį sudėtinga. Dabartinė tendencija – remtis dažnai netiesioginiais vertinimais, pasitelkiant pakaitinius rodiklius, kurie yra susiję su konkrečiomis aplinkybėmis, tačiau juos lengviau stebėti ir imtis atitinkamų veiksmų.

XI. Toliau žr. Komisijos atsakymus į Europos Audito Rūmų rekomendacijas.

IVADAS

05. Nėra nei universalios korupcijos apibrėžties, nei aiškiai apibrėžtų pakategorių. Bendradarbiaudama su Ukraina kovos su korupcija srityje, ES savo dokumentuose vartoja ne sąvoką „didžioji korupcija“, o labiau paplitusią sąvoką „aukšto lygio korupcija“.

12. ES koncepcija korupcijai pašalinti buvo specialiai parengta Ukrainai. Dabar ji atkartojama kitose šalyse. Koncepcija apima konkurencijos skatinimą įvairiuose ekonomikos sektoriuose, taip apribojant galimybes korupcijai atsirasti.

PASTABOS

22. Didžiosios korupcijos priežastys paprastai yra žinomos, t. y. teisme jos būtų laikomos visuotinai žinomu faktu, kurio nereikėtų įrodyti. Daugybėje tyrimų išvadų išsamiai aptariamos pagrindinės didžiosios korupcijos priežastys. Prieš sudarydamos techninės pagalbos programas Ukrainai, ES tarnybos užsakė tyrimus ir naudojosi tam tikrais patikimais šaltiniais, t. y., be kita ko, posėdžių duomenimis, vieša, žiniasklaidos ar oficialia informacija, statistiniais duomenimis.

24. Svarbiausiuose su Ukraina susijusiuose ES dokumentuose kova su korupcija nuolat nurodoma kaip viena iš svarbiausių prioritetinių sričių, kuriose veikla vykdoma trimis aspektais: pirma, nuolat vedamas dialogas politikos klausimais, kuriuo kovos su korupcija klausimas iškeliamas aukšto lygio iniciatyvomis (pvz., aukščiausiojo lygio susitikimų deklaracijose, per aukšto lygio vizitus), rengiami techniniai posėdžiai ir pasitelkiami tokie svarbūs dokumentai kaip Asociacijos susitarimas ir 2018–2020 m. ES bendra paramos sistema. Antra, taikomos politikos priemonėmis, tokiomis kaip makrofinansinė parama, paramos valstybės biudžetui programos ir Vizų režimo liberalizavimo veiksmų planas, nustatytos sąlygos. Trečia, vykdomas programavimas, kuriuo teikiama parama kovai su korupcija ir teismų reformoms.

Konkrečiai keliuose ES makrofinansinės paramos programose buvo nustatytos sąlygos, susijusios su kovos su korupcija institucijų, įskaitant Aukščiausiąjį kovos su korupcija teismą, steigimu; aukšto lygio pareigūnų turto deklaracijų tikrinimu; sąlygų konkurencijai bankininkystės ir energetikos, ypač dujų, sektoriuose sudarymu; sklandesniu teismo vykdomo užtikrinimu; kovos su korupcija institucijų vadovų atranka; Ukrainos Nacionalinio kovos su korupcija biuro ir Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros elektroninės bylų valdymo sistemos perkėlimu į operatyvinį lygmenį. Bevizio režimo sustabdymo mechanizmo ataskaitose reguliariai nurodoma kova su aukšto lygio korupcija ir būtinumas užtikrinti institucijų, kurioms pavesta kovoti su šia konkrečia korupcijos rūšimi, nepriklausomumą ir veiksmingumą.

26. Komisija iš tikrųjų vadovaujasi daugiamačiu požiūriu į kovą su korupcija. Todėl siekdama panaikinti korupciją ES imasi veiksnių keturiomis pagrindinėmis kryptimis: naikina erdvę korupcijai, nustatydamas sąlygas ir vesdamas dialogą politikos klausimais, rūpinasi nepriklausomą kovos su korupcija institucijų steigimu ir jų gebėjimų stiprinimu, remia pilietinę visuomenę ir tiriamąją žurnalistiką, taip pat teismų ir prokuratūros reformą.

27. Su tokiu sudėtingu visuomeniniu reiškiniu kaip korupcija reikia kovoti įvairiais būdais. Holistinis, kompleksinis požiūris į kovą su korupcija iš tikrųjų yra visuotinai pripažinta praktika.

Siekdama panaikinti korupciją ES imasi veiksnių keturiomis pagrindinėmis kryptimis:

Pirma, vykdydama prevencinę veiklą – įgyvendindama makrofinansinės paramos programas, teikdama paramą biudžetui ir vykdydama vizų režimo liberalizavimo veiksnių planą, ES pareikalavo įvairiuose sektoriuose sudaryti galimybes konkuruoti. Tai savo ruožtu gerokai sumažino korupcijos galimybes, pavyzdžiui, dujų ir bankininkystės sektoriuose, valiutų kurso, sveikatos, konkurencijos politikos, viešųjų pirkimų ir valstybės valdomų įmonių valdymo srityse.

Antra, ES kartu su tarptautiniais partneriais atliko svarbų vaidmenį skatinant kovoti su aukšto lygio (didžiaja) korupcija ir sukurti tam teisinį ir institucinį pagrindą: Ukraina sukūrė vieną iš visapusiškiausių turto deklaravimo sistemų visame pasaulyje ir įsteigė specializuotas kovos su korupcija institucijas. Tai yra Ukrainos Nacionalinis kovos su korupcija biuras, Specializuota kovos su korupcija prokuratūra, Aukščiausiasis kovos su korupcija teismas, Nacionalinė korupcijos prevencijos agentūra. ES, vykdydama savo programas, suteikė šioms institucijoms paramą, sustiprino jų gebėjimus ir jos jau turi patikimą sudėtingų aukšto lygio korupcijos bylų sprendimo patirtį, nors dėl COVID-19 pandemijos kilo procedūrinių nesklandumų.

Trečia, ES daug investavo siekdama įgalinti energingą pilietinę visuomenę, tiriamąją žurnalistiką ir žiniasklaidą bei verslo subjektus, skatinančius sąžiningumo kultūrą, tiek centriniu, tiek regioniniu lygmenimis.

Ketvirta, ES tvirtai rėmė prokuratūros reformas, be kita ko, vykdomas visais lygmenimis atestuojant prokurorus, taip pat vykdomą platesnę teismų reformą. Visi šie elementai yra itin svarbūs įgyvendinant daugiamačią ES požiūrį į kovą su aukšto lygio (didžiaja) korupcija.

29. 12 projektas, kurio biudžetas – 14,5 mln. EUR, faktiškai yra didžiausias Komisijos projektas kovos su korupcija srityje.

32. Erdvę korupcijai ir ekonominei oligarchinių struktūrų įtakai Europos Sąjunga šalino, be kita ko, taikydama makrofinansinės paramos sąlygas: pavyzdžiui, darė spaudimą, kad būtų suskaidyta įmonė „Naftogaz“, panaikintas fiksuoto valiutų kurso arbitražas, „išvalytas“ bankininkystės sektorius. Be to, turto deklaravimo sistema, kurią rėmė ES, atliko labai svarbų vaidmenį demaskuojant tuos korumpuotus pareigūnus, kuriais oligarchai naudojami savo interesams ginti.

34. Iš tiesų, teisės aktus dėl sankcijų priima būtent Taryba. ES užsienio politikos sprendimus valstybės narės turi priimti vienbalsiai.

Taryba labai stengiasi užtikrinti, kad, atsižvelgiant į besiformuojančią teismų praktiką, sąrašai atitiktų visus ES teismų nustatytus teisinius reikalavimus, kad asmenų įtraukimas į tuos sąrašus nebūtų sėkmingai apskundžiamas ES teismuose.

Būtent Taryba priima teisės aktus, kuriais nustatomas turto įšaldymas ir kitos ribojamosios priemonės, o tas priemonės įgyvendina valstybės narės. Šia tvarka siekiama padėti Ukrainos valstybei susigrąžinti turtą jį iššaldant ir užkertant kelią pervesti pinigus į kitas šalis. Kita vertus, draudimai išduoti vizas turi kitokią paskirtį, kuri nepriklauso už turto pasisavinimą taikomų sankcijų sričiai.

36. Projektas orientuotas ne į didžiąją korupciją, bet į civilinio saugumo sektoriaus reformą. Neseniai projekto įgyvendinimas tinkamai išibėgėjo. Europos Sąjungos patariamoji misija civilinio saugumo sektoriaus reformos srityje Ukrainoje (EUAM *Ukraine*) surengė keletą mokymų ir suteikė projekto įrangą, susijusius su „Pravo“ policijos gebėjimų stiprinimo veikla.

Nacionalinė Ukrainos policija 2020 m. gruodžio mėn. gavo du ES finansuojamus modernius modulinius duomenų centrus, sujungtus į tinklą su esama Nacionalinės Ukrainos policijos telekomunikacijų infrastruktūra. Nauji duomenų centrai padės vykdyti operacijas ir palengvins daugiau kaip 45 000 policijos pareigūnų darbą visoje Ukrainoje, nacionaliniu ir bendruomenių lygmenimis, įskaitant 102 policijos pagalbos linijas.

38. Taikydama makrofinansinės paramos sąlygas, ES tvirtai rėmė valstybės valdomų įmonių bendrojo valdymo reformas ir įmonės „NAFTOGAZ“ restruktūrizavimą / suskaidymą. Taip pat parėmėme įvairių valstybės valdomų įmonių ir valstybės valdomų bankų restruktūrizavimą ir jų valdymo tobulinimą didžiausiu kada nors skirtu įnašu į ERPB kelių paramos teikėjų sąskaitą.

40. Pirmiausia ES į ES makrofinansinės paramos V programą įtraukė su vykdymo užtikrinimo reforma susijusias sąlygas. Antra, Komisija įgyvendino 17 projektą („Pravo Justice“), pagal kurį buvo atliekama išsami su vykdymo užtikrinimo politika ir moratoriumais susijusių problemų analizė, ir teikia plačias politikos konsultacijas, kad reformos būtų vykdomos toliau. Šioje srityje kylančios problemos yra sudėtingos ir daugialypės, joms spręsti reikalinga ilgalaikio atsako strategija ir politinė valia.

41. Dėl naujausios faktinės informacijos apie įmonės „Naftogaz“ stebėtojų tarybą:

2021 m. gegužės 19 d. Ministrų Kabinetas pakartotinai vieniems metams paskyrė 5 dabartinius įmonės stebėtojų tarybos narius, kol bus baigta konkursinė naujos nepriklausomos stebėtojų tarybos atranka, iš „Naftogaz“ stebėtojų tarybos atleido Robertą Benschą ir paskelbė konkursinę 4 nepriklausomų stebėtojų tarybos narių atranką.

42. ES remiamos valstybės valdomų įmonių bendrojo valdymo reformos apėmė įvairias kovas su korupcija priemonės, tiesiogiai susijusias su geru įmonių valdymu, patikimu finansų valdymu, skaidrumu ir atskaitomybe. Mūsų pastangos buvo orientuotos į sąlygų, susijusių su valstybės valdomų įmonių reformomis, įtraukimu į ES makrofinansinės paramos programas, aukšto lygio dialogus politikos klausimais ir posėdžius, intervencinius veiksmus pasitelkiant ERPB kelių paramos teikėjų sąskaitą, dalyvavimą privatizacijos darbo grupėje ir valstybės valdomų įmonių stebėtojų tarybos narių atrankos procesų stebėseną, taip pat reformas vykdyti padedančių grupių finansavimą Ekonomikos ministerijoje ir kituose vyriausybinuose subjektuose.

43. Valstybės pagalba ir konkurencija yra sudėtingos reformų sritys. ES šalyse šios srities reformas atlikti užtruko daug metų. Įgyvendinti šią reformų darbotvarkę užtruks ir Ukrainoje. Ukraina per pastaruosius keletą metų padarė tam tikrą pažangą, be kita ko, stiprindama institucinį Ukrainos Antimonopolinio komiteto nepriklausomumą ir gerindama teisėkūros ir vykdymo užtikrinimo sistemą, kad ji būtų suderinta su ES valstybės pagalbos ir konkurencijos taisyklėmis. ES teikė paramą tiek teisėkūros sistemai, tiek vykdymo užtikrinimo gebėjimams stiprinti. Vykdamas ES projektus, t. y. Audito Rūmų tikrintus 10 ir 19 projektus, buvo teikiama parama instituciniams gebėjimams stiprinti, pagrindinį dėmesį skiriant gebėjimui užtikrinti vykdymą.

Kalbant apie Ukrainos Antimonopolinio komiteto nepriklausomumą, nors problemų ir pavojų tebėra, pastaraisiais metais stiprinant Ukrainos Antimonopolinio komiteto nepriklausomumą padaryta nemaža pažanga, kaip išdėstyta EBPO MVĮ politikos indekso ataskaitoje. Asociacijos įgyvendinimo ataskaitoje Ukrainos Antimonopolinio komiteto nepriklausomumas minimas aptariant konkretų klausimą, susijusį su viešųjų pirkimų apeliacinio organo vadovo (tai Ukrainoje yra vienas iš Ukrainos Antimonopolinio komiteto narių) atrankos procesu.

44. Bendras atsakymas į 44 dalies ir 1 langelio pastabas:

kadangi paprastai pripažįstama, kad srities specialistai ir mokslininkai, siekdami įvertinti korupcijos lygio pokyčius ir ar kovojant su korupcija daroma pažanga ir poveikis, vis dar susiduria su apribojimais ir nuolatinėmis problemomis, EBPO kovos su korupcija tinklas, įgyvendindamas kovos su korupcija programą „ES už sąžiningumą“, parengs labai išsamius kovos su korupcija rezultatų rodiklius su aiškiais ir specialiai pritaikytais kriterijais; šie rodikliai dabar išbandomi keliose šalyse, įskaitant Ukrainą. Nepaisant to, ši sritis tebėra sudėtinga ir pažanga joje apskritai yra lėta, nes tiesiogiai įvertinti korupcijos lygį sudėtinga. Dabartinė tendencija – remtis dažnai netiesioginiais vertinimais, pasitelkiant pakaitinius rodiklius, kurie yra susiję su konkrečiomis aplinkybėmis, tačiau juos lengviau stebėti ir imtis atitinkamų veiksmų.

46. Neaišku, kokia turėtų būti papildomos, specialios ataskaitos pridėtinė vertė. Bendra paramos sistema turi konkrečius prioritetus ir tikslus su aiškiai įvardytais rodikliais. Kaip BSGP misija, EUAM *Ukraine* yra priemonė, dėl kurios yra susitarusi Taryba, ir ji turi atskirą stebėsenos ir vertinimo sistemą. Įgyvendinant misijos įgaliojimus, buvo nuspręsti taikyti lyginamąją analizę, kad būtų daugiau kruopštumo ir atskaitomybės. Planavimo etapu nustatomi tiksliniai kriterijai, kad misijos ir Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centras (CPCC) galėtų vykdyti įgyvendintų veiksmų stebėseną ir vertinimą. EUAM *Ukraine* vadovaujasi ataskaitų teikimo gairėmis, dėl kurių yra susitarusios ES valstybės narės. Apie misijos poveikį ir pasiektus rezultatus kas šešis mėnesius pranešama EIVT ir Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centrui, rezultatus vertindamos pagal kriterijus ir misijos įgaliojimus oficialių ataskaitų forma patvirtina ES valstybės narės.

47. Metinėje išorės veiksmų valdymo ataskaitoje nurodoma pažanga, pasiekta 2018–2020 m. bendroje paramos sistemoje paminėtose prioritetinėse srityse. Išorės veiksmų valdymo ataskaita yra svarbi valdymo priemonė, skirta programų įgyvendinimui ir pagrindiniams veiklos rezultatų rodikliams stebėti. Tačiau joje sistemingai nesiremiama 2018–2020 m. bendroje paramos sistemoje nurodytais rodikliais.

49. Kaip civilinė BSGP misija, EUAM *Ukraine* vadovaujasi ataskaitų teikimo gairėmis, dėl kurių yra susitarusios ES valstybės narės. Apie misijos poveikį ir pasiektus rezultatus kas šešis mėnesius pranešama EIVT ir Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centrui, rezultatus vertindamos pagal kriterijus ir misijos įgaliojimus oficialių ataskaitų forma patvirtina ES valstybės narės. Be to, iki kiekvienų įgaliojimų pratęsimo atliekamas visapusiškas veiklos įvertinimas ir strateginė peržiūra. Šie procesai yra pagrindas įgaliojimams pratęsti. EIVT šiuo metu rengia poveikio vertinimo metodiką BSGP misijų veiklos vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiam poveikiui įvertinti.

53. Dar vienas itin svarbus pasiektas rezultatas buvo parama vykdant labai skaidrią ir nuopelnais grindžiamą Aukščiausiojo kovos su korupcija teismo teisėjų atranką, kurioje dalyvavo tarptautiniai ekspertai, o vėliau buvo teikiama parama, kad teismas pradėtų atlikti visas savo funkcijas.

56. Komisija mano, kad ji techninę pagalbą padarė priklausomą nuo tam tikrų sąlygų. Pavyzdžiui, Komisija laikinai sustabdė EUACI (12 projektas) paramą vienai iš svarbiausių institucijų (Nacionalinei korupcijos prevencijos agentūrai), kai kilo abejonių dėl jos vadovybės sąžiningumo. Dėl panašių priežasčių parama taip pat buvo gerokai sumažinta Aukštajai teisingumo tarybai įgyvendinant ES „Pravo Justice“ programą (17 projektas).

58. EUAM strateginėmis konsultacijomis prisidėjo prie 2019 m. rugsėjo mėn. pasirašyto įstatymo prokuratūrai reformuoti. Misija taip pat aktyviai dalyvavo vėlesnėje prokuratūros atestacijoje, per kurią 2/3 sėkmingai išlaikė žinių, kompetencijos ir sąžiningumo testus.

4 langelis. Komisijos ir EUAM indėlis pakartotinai vertinant ir renkant prokurorus

Iki šiol iš maždaug 12 000 prokurorų atestaciją praėjo tik 7 700. Apie 1 800 bylų, kuriose ginčijama atestacija, šiuo metu nagrinėjamos teismuose. Atestacijos reforma buvo grindžiama 2019 m. spalio mėn. įstatymu, kuriuo buvo nustatytas 2 metų tarpinis reformos laikotarpis, per kurį įprastų prokuratūros organų, įskaitant Prokurorų kvalifikacijos ir drausmės komisiją, darbą teko sustabdyti, kad būtų galima atnaujinti visą prokuratūros sistemą.

Be to, 2021 m. gegužės mėn. generalinis prokuroras priėmė naują Reglamentą dėl skyrimo į administracines pareigas (makrofinansinės paramos V sąlyga), kuris bus taikomas tarpiniu reformos laikotarpiu, ir šiuo metu tobulinama procedūra nuolatiniam laikotarpiui, prasidėsiančiam 2021 m. rudenį.

59. Greitai pasiekti pasitikėjimą teisėsaugos ir prokuratūros sistemomis Ukrainoje yra sunku. Taip pat sunku jį įvertinti, nes jis priklauso nuo tyrimų kokybės ir jam turi poveikį įvairūs veiksniai, taip pat ir žiniasklaida. Pasitikėjimas teisėsaugos institucijomis tebėra mažas, tačiau, nors būta išimčių ir šis pasitikėjimas 2020 m. sumažėjo, bėgant metams jis vis dėlto didėjo. Be EUAM užsakytų apklausų, svarbu įvertinti kitų plačiai pripažintų apklausų, pvz., Razumkovo centro² atliekamų pasitikėjimo teisėsaugos institucijomis ir prokuratūra apklausų¹, tendencijomis. EUAM visada lygina keletą šaltinių ir, vertindama piliečių požiūrio į Ukrainos teisėsaugos institucijas tendencijas, taip pat įtraukia teisėsaugos institucijų patirties ir darbo efektyvumo duomenis.

61. 2016 m. dokumentų dėl reformos rinkinys (kuriuo pagrindu buvo vertinamas Sutarties dėl paramos valstybei stiprinti vykdymas) buvo konstruktyvus ir pakankamas. Venecijos komisija teigiamai įvertino Konstitucijos pakeitimus ir papildomas teisės aktų leidybos taisykles. Kritinės analizės, apie kurias kalba Audito Rūmai, buvo atliktos tik vėliau, todėl negalėjo būti vertinimo pagrindas, *ratione temporis*. Sutartyje dėl paramos valstybei stiprinti buvo numatyta tik priimti teisės aktų pakeitimus, o ne juos iki galo įgyvendinti. Iš tikrųjų, žinant, kiek laiko reikia tokioms išsamioms teismų sistemos permainoms, reikalavimu iki galo įgyvendinti sutartį būtų niekais paverstas visas Sutarties dėl paramos valstybei stiprinti tikslas – suteikti greitą paramą pradiniam laikotarpiui po Maidano.

² 2019–2020 m. Razumkovo apklausos šaltinis, tik ukrainiečių kalba: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-do-institutiv-suspilstva-ta-politykiv-elektoralni-orientatsii-gromadian-berezen-2021r>

62. 2021 m. birželio 29 d. Ukrainos Parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo iš naujo įsteigta Aukštoji teisėjų kvalifikacijos komisija. Įstatymu nustatyta nauja skaidri ir nuopelnais grindžiama komisijos narių atrankos procedūra, apimanti balsavimo modelį, kuriuo viduje nominuojamiems nepriklausomiems ekspertams suteikiamas lemiamas vaidmuo, kaip nurodyta Venecijos komisijos rekomendacijose. Dėl techninių priežasčių dėl įstatymo reikės dar kartą balsuoti liepos mėn. viduryje. Įstatymo, kuriuo numatyta atlikti dabartinių / būsimų Aukštosios teisėjų kvalifikacijos komisijos narių įvertinimą ir patikrinti jų profesinį sąžiningumą, projektą numatyta priimti liepos mėn. viduryje.

5 langelis. Komisijos parama e. bylų valdymo sistemai

2021 m. birželio mėn. Ukrainos Parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo buvo sukurtas teisinis pagrindas kovos su korupcija institucijose ir visose kitose Ukrainos teisėsaugos institucijose naudoti e. bylų valdymo sistemą. E. bylų valdymo sistema sustiprins nusikalstamų veikų tyrimų skaidrumą ir efektyvumą ir sumažins korupcijos riziką.

71. Kovos su korupcija institucijose teisėjai, prokurorai ir tyrėjai atrinkami vadovaujantis griežta procedūra, įskaitant profesinio sąžiningumo patikrinimą. Jie taip pat turi išimtinę jurisdikciją spręsti aukšto lygio korupcijos bylas ir turi specialių tyrimo priemonių. Tai užtikrinus, taip pat užtikrinus patikimą gebėjimų stiprinimą ir paramą IT priemonėmis, šios institucijos pradėjo atlikti savo funkcijas ir kaupti vertingą patirtį.

Nuo to laiko, kai 2019 m. pabaigoje pradėjo veikti Aukščiausiasis kovos su korupcija teismas, jau buvo priimti daugiau kaip 34 nuosprendžiai, įskaitant nuosprendžius dėl realių laisvės atėmimo bausmių. Dar daugiau bylų yra baigiama nagrinėti ir netrukus turėtų būti paskelbti nuosprendžiai.

Sukaupti sudėtingų korupcijos bylų patirti užtrunka. Be to, daugelį procesų užsitęsė dėl COVID-19.

Reikėtų pripažinti, kad dėl pradėjusios veikti turto deklaravimo sistemos (kuri buvo viena iš sąlygų, numatytų pagal makrofinansinės paramos nuostatas ir Sutartį dėl paramos valstybei stiprinti) 2016–2018 m. šimtai teisėjų nusprendė geriau atsistatydinti iš pareigų negu praeiti kvalifikacijos vertinimą ar pateikti turto deklaracijas (pvz., https://hcj.gov.ua/sites/default/files/field/file/zvit_2016.pdf)

73. Sprendimas buvo priimtas remiantis esama pažanga ir Ukrainos valdžios institucijų įsipareigojimu. Priėmus kovos su korupcija kriterijus, ES parama kovai su korupcija Ukrainoje susilaukė didesnio Ukrainos valdžios institucijų dėmesio ir padidino įsitraukimą.

6 langelis. Kovos su korupcija sąlygų ir (arba) kriterijų vertinimo problemų pavyzdžiai

Vertinimas buvo grindžiamas pasiekta pažanga ir Ukrainos priimtais tvirtais įsipareigojimais. Vertinimo metu priimtų kovos su korupcija teisės aktų įgyvendinimo istorija buvo teigiama, t. y. įsteigtas Ukrainos Nacionalinis kovos su korupcija biuras, paskirtas vadovas, priimti darbuotojai ir surengti jų mokymai, taip pat išrinkta Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros valdyba ir paskirtas Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros vadovas. Sukūrus šiuos pamatus, įgyvendinimas prasidėjo netrukus.

Iš tikrųjų Šeštojoje Ukrainos pažangos įgyvendinant vizų režimo liberalizavimo veiksmų planą ataskaitoje paminėtos tam tikros teigiamos kovos su korupcija tendencijos. Joje aiškiai nurodoma, kad „toliau daroma penktojoje ataskaitoje nurodyta pažanga kovos su korupcija politikos srityje, ypač teisėkūros ir institucinė pažanga“. Daugiau informacijos taip pat žr. prie ataskaitos pridedamame Komisijos tarnybų darbiniam dokumente SWD(2015) 705 *final*, p. 14–16. Ataskaitoje paminėti Ukrainos priimti įsipareigojimai. Siekiant paskatinti Ukrainą vykdyti šiuos įsipareigojimus, Šeštojoje ataskaitoje nurodyta: „Atsižvelgiant į šiuos įsipareigojimus nustatyta, kad kovos su

korupcija kriterijus įgyvendintas“. Tačiau išvada, kad kriterijus yra įgyvendintas, taip pat grindžiama pasiekta pažanga, kuri paminėta 5–6 p. (ir išsamiai aptarta Komisijos tarnybų darbinio dokumento 14–16 p.).

Šios sąlygos įvykdymo esmė, buvo tai, ar 2016 m. lapkričio mėn. (*o ne 2018 m., kai buvo priimtas sprendimas dėl trečiojo makrofinansinės paramos rinkinio*), sistema buvo veiksminga. Kadangi sistema yra sudėtinga, į klausimą, ar bendra sistema buvo veiksminga, nebuvo galima atsakyti tiesiai ir matematiškai tiksliai, tam buvo reikalingas subjektyvus vertinimas. Kitaip tariant, atliekant vertinimą buvo tam tikros erdvės priimti sprendimą savo nuožiūra. Remiantis tuo, kad elektroninė sistema pradėjo veikti 2016 m. rugsėjo 1 d., o 2016 m. spalio 30 d. sistemoje jau buvo pateiktos 103 268 deklaracijos, ir kad deklaracijos buvo viešai prieinamos Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros interneto svetainėje neviršijant agentūros įgaliojimų spręsti savo nuožiūra, Komisija mano, kad sistema buvo veiksminga. Šis vertinimas nebuvo atliktas atmestinais, jis buvo grindžiamas ne tik minėtais faktais, bet ir išorės ekspertų vertinimu. 2016 m. lapkričio mėn. nebuvo faktinių ženklų, kurie leistų daryti išvadą, kad Komisija ar kuris nors kitas priimant sprendimus dalyvavęs subjektas būtų viršijęs įgaliojimus spręsti savo nuožiūra.

Sąlyga visų pirma susijusi su Ukrainos Nacionalinio kovos su korupcija biuro, Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros ir Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros įsteigimu ir nepriklausomu veikimu. Atitikties vertinimo metu visos trys institucijos buvo įsteigtos ir jos buvo funkciškai nepriklausomos. Jų nepriklausomumo nuo politinio kišimosi tuo metu nebuvo galima įvertinti, jį ši nepriklausomumą reikia nuolat patvirtinti iš naujo.

76. Komisija mano, kad nepakankamai vertinama turto deklaravimo sistema. Turto deklaracijos yra galinga korupcijos prevencijos priemonė. Jos nėra vien galimų nusikalstamų veikų tyrimų pagrindas. Taigi, Europos Audito Rūmų vertinime nepakankamai įvertintas netiesioginis teigiamas poveikis, kurį turto deklaravimo sistema turi kaip prevencinė priemonė: Pavyzdžiui, viešai prieinamos turto deklaracijos buvo pagrindinis (iš įvairių valstybių atstovų sudarytų) atrankos komisijų darbo šaltinis vertinant kandidatų sąžiningumą (Tarptautinių ekspertų viešoji taryba Aukščiausiojo kovos su korupcija teismo teisėjų atrankai, 2018 m.; Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros vadovo atranka 2019 m. ir šiuo metu vykstanti Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros vadovo atranka 2020 / 2021 m.). Be to, jau prievolė viešai pateikti turto deklaraciją privertė šimtus teisėjų atsistatydinti iš pareigų 2016 ir vėlesniais metais. Be to, pilietinė visuomenė ir tyrimus vykdančios žurnalistai prieinamomis turto deklaracijomis dažnai naudojami atskleidami korupciją ir organizuoto nusikalstamumo schemas.

Kalbant apie turto deklaravimo sistemos veiksmingumą, sistema ir tikrinimo taisyklės neseniai buvo atnaujintos, todėl sistema tapo dar veiksmingesnė. Be to, Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros vadovybė buvo atrinkta dalyvaujant tarptautiniams ekspertams, taip buvo užtikrintas Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros nepriklausomumas ir iniciatyvumas pastaruoju laikotarpiu, *inter alia*, kiek tai susiję su turto deklaracijų tikrinimu.

77. Kalbant apie 2018–2020 m. kovos su korupcija strategiją, ta strategija, nepaisant tam tikrų trūkumų, būtų lėmusi pažangą; būtent todėl jai stipriai pasipriešino interesų grupės. Šiomis aplinkybėmis, net jei strategija buvo laikoma anaipol ne tobula, ES nusprendė ją paremti. Bendras strategijos vertinimas gali būti teigiamas, net jeigu atsižvelgiama ne į kiekvieną rekomendaciją.

Tačiau net ir tos paramos ir primygtinio raginimo neužteko strategijos priėmimui užtikrinti.

ES gali daryti įtaką suverenos trečiosios šalies strategijoms tik iki tam tikros ribos.

78. ES laikinai sustabdė ES kovos su korupcija iniciatyvos Ukrainoje paramą vieną iš svarbiausių paramą gaunančių institucijų (Nacionalinei korupcijos prevencijos agentūrai, kai rizika (taip pat reputacijos rizika) tapo per didelė).

79. Beje, vykdam 12 projektą (ES kovos su korupcija iniciatyva Ukrainoje) buvo tiesiogiai remiamas Nacionalinės korupcijos prevencijos agentūros restruktūrizavimo procesas – buvo teikiamos konsultacijos teisės aktų leidėjams dėl priimamų teisės aktų, iškeliamos tarptautinių ekspertų kandidatūros ir suteikiama parama atrankos komisijai atliekant visavertes sekretoriato funkcijas.

80. 2021 m. birželio 29 d. Ukrainos Parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo buvo atkurtas atgrasomųjų sankcijų, taikomų už turto deklaracijų nepateikimą ir suklastotas deklaracijas, režimas.

82. Ukrainos Nacionalinis kovos su korupcija biuras remiasi analitine Ukrainos valstybinės finansų stebėsenos tarnybos paslauga ir su ES kovos su korupcija iniciatyvos Ukrainoje parama abiejų institucijų tarpžinybinis bendradarbiavimas sustiprėjo (žr. ES kovos su korupcija iniciatyvos galutinių rezultatų ataskaitą, p. 38).

Kalbant apie Ukrainos saugumo tarnybą, tvirtai remiant ES, šiuo metu Ukrainos Parlamente svarstomas įstatymo, kuriuo ši institucija būtų visapusiškai reformuojama, projektas.

83. Specializuota kovos su korupcija prokuratūra yra teisiškai ir veiklos lygmeniu nepriklausoma nuo Generalinės prokuratūros. Ji turi teisę savarankiškai vykdyti savo įgaliojimus. Tačiau, kadangi šiuo metu Specializuota kovos su korupcija prokuratūra neturi vadovo, tam tikras vadovo funkcijas atlieka generalinis prokuroras.

Komisija remia šiuo metu vykdomą naujo Specializuotos kovos su korupcija prokuratūros vadovo atrankos procesą – iškėlė tarptautinių ekspertų kandidatūras į atrankos komisiją, o parama sekretoriato paslaugomis komisijos ekspertams teikiama pagal ES kovos su korupcija iniciatyvą.

84. Galiausiai buvo įsteigtas Aukščiausiasis kovos su korupcija teismas, daugiausia dėl ES ir kitų tarptautinių partnerių, ypač TVF ir G 7, nenuilstamai daromo politinio spaudimo.

Iki šiol Aukščiausiasis kovos su korupcija teismas yra priėmęs 38 nuosprendžius (33 apkaltinamuosius ir 5 išteisinamuosius), dar daugiau kaip 200 bylų yra nebaigtos nagrinėti. Dabar yra išnagrinėjama žymiai daugiau aukšto lygio bylų nei prieš pradėdant veikti Aukščiausiajam kovos su korupcija teismui.

86. 2021 m. birželio mėn. duomenimis, Aukščiausiasis kovos su korupcija teismas yra priėmęs 38 nuosprendžius, iš kurių 33 yra apkaltinamieji, o 5 – išteisinamieji.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

89. Per pastaruosius 5 metus ES atliko svarbų vaidmenį kuriant teisinę ir institucinę sistemą, būtiną kovai su aukšto lygio (didžiąja) korupcija, įgyvendinant šią sistemą praktikoje, atnaujinant ir išskaidrinant viešųjų pirkimų sistemą, įgalinant energingą pilietinę visuomenę ir tiriamosios žurnalistikos bendruomenę. Visi šie elementai yra itin svarbūs kovai su aukšto lygio (didžiąja) korupcija. Specializuotos kovos su korupcija institucijos taip pat pradėjo kaupti vertingą sudėtingų aukšto lygio bylų patirtį, nors specializuota teisminė grandis buvo užbaigta tik 2019 m. pabaigoje, o COVID-19 turėjo neigiamą poveikį teismo procesams.

90. Žr. mūsų atsakymus į IV dalį ir kitas dalis pirmiau išdėstytoje santraukoje ir 22–37 dalyse. Kalbant apie „modelio, kaip apriboti <...> atvykimą“, Sąjunga 2014 m. nustatė ribojamąsias

priemonės, taikomas Ukrainos turto pasisavinimo atveju, kad būtų lengviau išaldyti asmenų, kurių atžvilgiu Ukrainoje vykdomas baudžiamasis procesas dėl Ukrainos valstybės lėšų pasisavinimo, turta. Režimo taikymo sritis yra tikslinė ir apima tuos atvejus, kai valstybės lėšos arba ištekliai buvo pasisavinti ir valstybei buvo padaryta žala, kurią galima įvertinti finansiškai.

Į priemones nėra įtrauktas draudimas keliauti, nes jis nepriklauso už turto pasisavinimą taikomų sankcijų sričiai.

91. ES kovos su korupcija iniciatyvos dėmesys daugiausia buvo skiriamas kovai su didžiąja korupcija. Dauguma pagal šią iniciatyvą remiamų kovos su korupcija institucijų nagrinėja išimtinai didžiosios korupcijos atvejus. Taip pat žr. pirmiau pateiktus mūsų atsakymus (pvz., 29).

1 rekomendacija. Parengti ir įgyvendinti konkrečius kovai su aukšto lygio korupcija skirtus veiksmus

a) EIVT ir Komisija pritaria rekomendacijai.

b) EIVT ir Komisija pritaria rekomendacijai.

c) EIVT ir Komisija pritaria rekomendacijai.

2 rekomendacija. Įvertinti ir pakoreguoti paramos pilietinės visuomenės organizacijoms ir tiriamajai žurnalistikai mastą

a) Komisija pritaria rekomendacijai.

b) Komisija pritaria rekomendacijai.

3 rekomendacija. Prisidėti prie kliūčių laisvai ir sąžiningai konkurencijai šalinimo

a) Komisija pritaria rekomendacijai.

b) Komisija pritaria rekomendacijai.

c) Komisija pritaria rekomendacijai.

94. Paprastai pripažįstama, kad praktikuojantys atitinkamos srities specialistai ir mokslininkai, siekdami nustatyti korupcijos lygio pokyčius ir tai, ar kovos su korupcija veiksmų pažanga turi poveikį, vis dar susiduria su apribojimais ir nuolatinėmis problemomis. EBPO kovos su korupcija tinklas, įgyvendindamas kovos su korupcija programą „ES už sąžiningumą“, pirmą kartą nustato labai išsamius kovos su korupcija rezultatų rodiklius; jie išbandomi keliose šalyse, įskaitant Ukrainą. Nepaisant to, ši sritis tebėra sudėtinga ir pažanga joje yra lėta, nes tiesiogiai įvertinti korupcijos lygį sudėtinga. Dabartinė tendencija – remtis dažnai netiesioginiais vertinimais, pasitelkiant pakaitinius rodiklius, kurie yra susiję su konkrečiomis aplinkybėmis, tačiau juos lengviau stebėti ir imtis atitinkamų veiksmų.

EUAM *Ukraine* vadovaujasi ataskaitų teikimo gairėmis, dėl kurių yra susitarusios ES valstybės narės. Apie misijos poveikį ir pasiektus rezultatus kas šešis mėnesius pranešama EIVT ir Civilinių operacijų planavimo ir vykdymo centrui, rezultatus patvirtina ES valstybės narės. Be to, iki kiekvienų įgaliojimų pratęsimo atliekamas visapusiškas veiklos įvertinimas ir strateginė peržiūra. EIVT šiuo metu rengia poveikio vertinimo metodiką BSGP misijų veiklos vidutinio laikotarpio ir ilgalaikiam poveikiui įvertinti.

4 rekomendacija. Gerinti stebėseną ir ataskaitų teikimą, siekiant informuoti ir prireikus imtis taisomųjų veiksmų

a) Komisija iš dalies pritaria rekomendacijai: siūlomas iš anksto apibrėžtas (kiekybiškai išreiškiamas) tikslines reikšmes ir kitus rodiklius į ataskaitas galima įtraukti tik tada, kai tai įmanoma.

Beje, ataskaitos jau aktyviai teikiamos ir aktyviai vykdoma stebėseną, o tam reikia nemažai administracinių išteklių. Ataskaitos (pvz., Asociacijos susitarimo įgyvendinimo ataskaitos ar kitos Asociacijos susitarimo administravimo ataskaitos, tarp jų – teikiamos dalyvaujant Teisingumo ir vidaus reikalų pakomitečiui) teikiamos ir stebėseną vykdoma remiantis visuotinai sutartomis Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančioms šalims (ir ne tik joms) skirtomis taisyklėmis ir (arba) metodikomis, tarp jų ir tomis, kurios yra aktualios kovai su aukšto lygio korupcija. Lankstumo galimybių nustatyti Ukrainai specialią tokiems atvejams skirtą stebėsenos sistemą yra mažai (ir tokia sistema neturėtų pridėtinės vertės).

Kalbant apie stebėseną pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą, Ketvirtojoje ataskaitoje pagal bevizio režimo sustabdymo mechanizmą, kurią tikimasi priimti 2021 m., bus naudojama kitokia metodika, apimanti valstybių narių pateiktą informaciją ir aktyvesnes pastangas išsamiau vertinti nuolatinį vizų režimo liberalizavimo kriterijų vykdymą Rytų partnerystės šalyse.

b) Komisija pritaria rekomendacijai.

97. Tikimasi, kad teisės aktais, kurie šiuo metu laukia antrojo svarstymo Radoje, bus įsteigta Aukštoji teisėjų kvalifikacinė komisija. Tam organui bus pavesta įvertinti likusių teisėjų patikimumą.

98. Tai, kad vyksta nuolatinė kova dėl aukšto lygio kovos su korupcija institucinės sistemos išsaugojimo, reiškia, kad ši sistema yra veiksminga ir turi gebėjimų mesti iššūkį interesų grupėms.

5 rekomendacija. Skiriant paramą institucijų gebėjimams stiprinti, daugiau dėmesio skirti sąžiningumui ir įsipareigojimui vykdyti reformas

a) Komisija pritaria rekomendacijai.

b) Komisija pritaria rekomendacijai.

99. Kaip pažymėta pirmiau pateiktame mūsų atsakyme dėl 5 langelio turinio, 2021 m. birželio mėn. Ukrainos Parlamentas priėmė įstatymą, kuriuo buvo sukurtas aiškus teisinis pagrindas kovos su korupcija institucijose ir visose kitose Ukrainos teisėsaugos institucijose pradėti naudoti e. bylų valdymo sistemą. E. bylų valdymo sistema sustiprins nusikalstamų veikų tyrimų skaidrumą ir efektyvumą ir sumažins korupcijos riziką.

6 rekomendacija. Remti registrų skaitmeninimą

Komisija pritaria rekomendacijai.

7 rekomendacija. Nustatyti griežtesnes Komisijos paramos sąlygas

a) Komisija pritaria rekomendacijai.

Teismų reforma, prokuratūros reforma ir kovos su korupcija institucijų valdymas yra sudedamoji su Ukrainai teikiamos makrofinansinės paramos programomis siejamų struktūrinės politikos sąlygų

dalį. Atsižvelgiant į likusius uždavinius, tikimasi, kad šie reformos elementai ir toliau bus įtraukiami į bet kurias būsimas su makrofinansine parama siejamas sąlygas.

b) Komisija pritaria rekomendacijai.
